

TEHNIKA

ÜLKOOL

13 (1404)
9. november
1994

TALLINNA TEHNIKAÜLKOOLI AJALEHT

SEMINAR LOHUSALUS

Rahvusvaheline seminar "Inimõigused ja vähemused Euroopa uutes demokraatias: hariduslikud ja kultuurilised aspektid" toimus 21.-23. oktoobri Lohusalus.

Osa võtsid eksperdid Eestist, Lätist, Leedust, Ukrainast, Ungarist, Poolast, Slovakiast, Bulgaariast, Sloveeniast, Rumeeniast, Belgiast, Šveitsist, Norrast, Ühendatud Kuningriigist (Suurbritanniast) ja Euroopa Nõukogust.

Seminari eesmärk oli kaasa aidata Euroopa Nõukogu projekti "Demokraatia, inimõigused, vähemused: hariduslikud ja kultuurilised aspektid" (1994-96) eesmärkide saavutamisele. Diskuteeriti inimõiguste ja vähemuste probleemistiku hariduslike ja kultuuriliste aspektide üle Euroopa uutes demokraatias (endises nn Euroopa sotsialemileeris) ja anti neile hinnang. Töötati välja soovitusel poliitikutele ja õpetajatele nende probleemide lahendamiseks või leevendamiseks.

Töömeetodiks olid põhiliselt ümarlauadiskussioonid, mille tulemused võtsid nii suuliselt kui kirjalikult kokku diskussioonide juhid O. Aarna, P. Järve, P. Kreitzberg Eestist, D. Myklebust Norrast ja W. Doise Šveitsist ning "pearaportöör" dr C. Birzea Rumeeniast.

AVALIK PÖÖRDUMINE Eesti Vabariigi Riigikogu Esimehe poole

Eesti ülikoolide rektorite nõukogu

arutas oma järjekordsel istungil 29. oktoobril 1994. a. Otepääl Riigikogu menetluses oleva Teadus- ja arendustegevuse seaduse eelnõu sätteid.

Tunnetades käesoleval akadeemilise reformi ajajärgul oma vastutust Eesti teaduse ja kõrghariduse olukorra ning tuleviku eest, märgime järgmist.

1. Peame akadeemiliselt vastuvõetamatuks kavatsust saata laiali Eesti Teaduste Akadeemia praegune liikmeskond ja määrata uued liikmed administratiivse protseduuriga.
2. Eesti Teaduste Akadeemia kui akadeemiline esinduskogu on sobiv katusorganisatsioon akadeemilistele seltsidele nende soovi korral.
3. Peame võimalikuks ka üksikute teadusasutuste eksisteerimist Eesti Teaduste Akadeemia juures, kui selline kuuluvus on otstarbekas ja Eesti teaduse ning kõrghariduse huvides.

Rektorite nõukogu esimees:

Tallinna Tehnikaülikooli rektor prof. Olav Aarna

Liikmed:

Tartu Ülikooli rektor prof. Peeter Tulviste

Tallinna Pedagoogikaülikooli rektor prof. Talis Bachmann

Eesti Põllumajandusülikooli rektor prof. Mait Klaassen

Eesti Muusikaakadeemia nimel prorektor dots. Andres Pung

Esmaspäeval, 21. novembril kell 16.00 toimub aulas Ehitajate tee 5
Hamburgi Ülikooli professori ja Tartu Ülikooli audoktori
ELS OKSAARE loeng teemal

EMAKEELTE JA ISAMAADE EUROOPA

Olete koos kolleegidega teretulnud!

Rektor

OLAV AARNA

LÜHITEATED

november

■ 6. okt, 2. nov ja 9. nov

viidi elektroonikainstituudi korraldusel läbi loengusari. Esines dr **Brett Wilson Manchesteri Ülikoolist**. Teemad: 26. okt "Current-mode electronics", 2. nov "Optical fibre communications", 9. nov "Higher education in the UK"

■ 3. ja 4. nov

toimus Soome Ehitusinseneride Liidu, Eesti Ehitusinseneride Liidu ja TTÜ ehitusteaduskonna korraldatud seminar "Ehituskonstruksioonide projekteerimise alused"

■ 18. - 19. nov

TTÜ Spordihoones Ehitajate tee 4 Soome Üliõpilasspordi Liidu praktiline seminar üliõpilastele "Soome üliõpilaste hulgas populaarsetest spordialadest". Organiseerija Eesti Akadeemiline Spordiliit.

■ 21. nov

k 13.00 peahoones VI-229 keskkonnakaitsetehnoloogia õppetooli korraldusel TELE-X satelliidi kaudu ülekanne Uppsala Ülikoolist teemal "Save the Seas". Oodatud on kõik huvilised!

■ 24. nov

k 11.00 TA Küberneetika Instituudis Akadeemia tee 21 ruumis B-221 Eesti Biomeditsiinitehnika ja Meditsiinifüüsika Ühingu ning TTÜ biomeditsiinitehnika keskuse teadusseminaride sarja esimene seminar. Ettekanded: **O. Kongas, J. Engelbrecht** "Südame rütmide matemaatilise modelleerimisest", **R. Vahisalu** "Südame rütmi variaablus praktilises kardioloogias". Oodatud on kõik huvilised!

VÄLISLÄHETUSED

■ 30. okt - 5. nov

Keskkonnaheitmete emissiooni mõõtmise kursus-seminar Soomes. Soojustehnika Instituudist võtsid osa A. Veski, Ü.Kask, T. Parve, J. Loosar.

■ 3.- 4. nov

Balti riikide seminar "Pulbermetallid ja -tehnoloogiad" Riias. Ettekanded Materjalitehnika Instituudi prof **P. Kulu**, aseprof **J. Kübarsepp**, vt **J. Pirso**.

■ 4. nov

Balti Materjalitehnika Ühingute Assotsiatsiooni aastakogunemine Riias.

■ 2.- 4. nov

Materjalitehnika Instituudi aseprof **E. Mellikov** Pariisis ettekandega EUROOCIS kontraktorite konverentsil

■ 5. - 9. nov

Materjalitehnika Instituudi aseprof **E. Mellikov** ettekandega Hannoveri Päikeseenergeetika Instituudis.

■ 26. okt - 11. nov

Materjalitehnika Instituudi aseprof **J. Kübarsepa** välislähetus Darmstadt Tehnikaülikooli ja Kieli Kõrgemasse Tehnikakooli. Sõidu eesmärk - teaduslik koostöö, terminoloogiaga seotud küsimused

9. nov - 15. dets

Materjalitehnika Instituudi vanemteadurid **M. Altosar** ja **T. Varema** stazeerimas Saksamaal Hannoveri Päikeseenergeetika Instituudis.

■ okt - dets

Eesti põlevkivi keevkihis põletamise katsetused Ahlstromi katsekeskuses Karhulas. TTÜ Soojustehnika Instituudi poolt osalevad vanemteadurid **H. Arro** ja **A. Prikk**.

■ 25. nov

TTÜ nõukogu väljasõiduistung Aegviidus.

Kavas: - TTÜ arengukontseptsioonist
- Tehnikaülikool ja Tallinna vaim
- Akadeemiline vabadus

■ Jätkuvad keskkonnakaitsetehnoloogia õppetooli korraldusel **Balti mere Ülikooli videosaated**: neljapäeviti k 16.00 peahoones VI-229. Saated on inglise keeles, kommentaarid eesti keeles. Oodatud on kõik huvilised!

■ Novembris algavad 1995. a ülikooli astujaile **kaugõppeettevalmistuskursused**. Registreerimine 31. okt - 20. nov, Kopli 82 ruumis 311, tel 47 27 39

Juhendmaterjalid TEMPUSE projektide ja grantide taotlejatele

Ülikooli on saanud juhendmaterjalid TEMPUSE projektide ja grantide taotluste vormistamiseks 1995/1996. õppeaastaks. Juhendmaterjalid on saadetud teaduskondade dekaanidele, teaduskondade TEMPUSE volinikele ning neid saab kasutada õppe- ja teadusosakonna välissuhete talituses VI-209, 210, tel 537 247.

Võrreldes traditsioonilistega on taotluste esitamise tähtjad (postitempli kuupäev) mõneti muutunud:

Projektide kehtivuse ajavahemik:	Esitamise tähtaeg
-ühendprojektid algus 1. september 1995	31. jaanuar 1995
täiendavate meetmete grantid vahemikuks 1. oktoober 1995 kuni 30. september 1996	3. aprill 1995
-individuaalgrantid vahemikuks 1. september 1995 kuni 31. august 1996	17. veebruar 1995
vahemikuks 1. jaanuar 1996 kuni 31. august 1996	16. juuni 1995

Juhime tähelepanu sellele, et senised TEMPUSE ühendprojektide prioriteedid on muutunud. Muret tekitab asjaolu, et individuaalgrantide taotlusi jooksvaks õppeaastaks laekus poole vähem kui eelmiseks. Ometi on just individuaalgrant üks suhteliselt kättesaadavamaid taotlusi enese õppetöölaseks täiendamiseks Euroopa Liidu ülikoolides. TEMPUSE Eesti Keskus asub seni ajutiselt aadressil:

Endla 4-307, tel 442 535

Aadressi muutusest informeerime täiendavalt.

Koostas

Vello Reedik

TEHNIKAÜLIKOO LI TÖÖTAJATE MÄLESTUSI**ÜKS ESMASPÄEVA HOMMIK***** 1. detsember 1924 *****JUHAN TOOMASPOEG**

Foto: Meida Jalast

Septembri lõpul kirjutas Öhtuleht, et "täna hommikul kell 5-7 lõhati Balti jaama vastas asuva mälestusmärgi kiviosi ja vundament". See teade sundis mind kirjutama ühe ammuse esmaspäeva varahommikust.

Vaid ühele puhkepäevale (tolalal pühapäev) koon-
dunud tegemised ja tõmbamised olid alles ram-

mestavalt kontides, kui ema oma järjekindla nõudlikkusega mind juba tõusma ergutas. Seda enam, et vanem vend silmapesukaasi juures parajasti lõpetas ja õed-kärmed olid riides koguni. Ja mis kõige tähtsam – isa oli öisest vahetusest tulemas. Lapsed (erandiks vaid pesamunast õde) pidid tema kojujõudmise ajaks riides ja koolikotid korras olema. Oli hilissügis, toad õõ jooksul jahtunud. Ema saatis minu – neljandat kuud 1. klassi õpilase, õuest küttepuid tooma. Väljas oli vaikne, esmalt kottpime, teed puuriida juurde aitas seletada valendav, õõ jooksul sadanud õrnõhuke lumekirme. Kui tuppa tagasi sain, polnud isa veel koju jõudnud. Minul ja minust vanuselt järgmisel õel polnud kiirustada kuhugi. Koolimaja (tolliane 5. algkooli) asus otse kodupaiga kõrval Veerenni alguses, kunagise Võllamäe kohal. Muide, nõukogude terrorirünnakuga 50 aastat tagasi hävitati koolimaja ja kõik, mis lähemal ümbruses, sootuks. Nüüd on see kvartal tundmatuseeni muutunud.

Vanema õe koolitee viis Kommesse (tolleaegne Tütariaste Kommertsgümnaasium Vabaduse platsil), vennai su-
tike kaugemale, Reaali. Nemad juba närveldasid lauda hommikust võtma, et kolmveerand kaheksaks hommiku-
paivusele jõuda, mis tol ajal enamikus koolides moeks oli. Isa aga ei tulnud. Imelik küll. Tavaliselt saabus ta öisest vahetusest enne seitset, jõudis parajasti käed pesta ning koduselt riietuda, nii et seitsmeks istusime kindla peale hommikulauas. Ema juba mõistatas,

kas uus vahetus, onu Krupp hilines? Rööpaseadja ei tohi ju pööranguid valveta jätta, ei tohi töölt lahkuda enne, kui posti uuele vahetusele üle andnud. Vend aga arutas hädiselt, et kui tema kooli hommikupalvusele hili-
neb, märkab seda Habe (Reaalkooli inspektor Ernst Peterson-Särgava), kes siis temale traditsioonilise laulu

□ järgneb lk 4

Laisk sulane, kes seisma jääb, kui tema isand sõtta läeb ajal poisterivisse näpuga näitab ja võib-olla hiljem laitvaid sõnu ütleb. Kellaosuti kipus juba veerand kaheksale. Lapsi hommikusöögita kooli saata ema süda ei lubanud. Niimoodi said kaks pikemale kooliteekonnale asujat ennatiikult lauda. Ema seadis parajasti kummalegi võileiba koolikotti, kui isa prahmakati uksele ilmus. Raudteelase-rööpaseadja pahupidi must lambanahkne kasukas pöörapulkaadest lahti, vormimüts higistelt juustelt võtmata. Tere hommikust ütiemata hüüdis ta meid nägemata ega lapsed veel läinud pole?! Ema ütles, et lapsed just minemas ja küsis: Sa tuled kui tormihoog, mis ometi lahti on? – Väljas mässab! hüüatas isa. Mina, ninatark, vastse õueskäigu tähtsustajana pistsin ema varjust peene häälega Meie õues on küll päris vaikne. Ema käsi tõusis mu õlale, tundsin, et vahelesegamine talle vist ei meeldinud. Isa aga, nüüd juba rahulikumalt, nõudis lapsed jäägu koju. Ema ei lausunud esialgu sõnagi, aitas isal kasuka seljast, upitas higist niiske raudteelase mütsigi peast. Meie, põnevusest ootel, ei kippunud enam toidulaua ligi. Isa jutustas, et vahetuse üleandmiseni (kell kuus) olnud veel aega ligi tund, kui Krupp ootamatult vara kohale ilmunud. Isa imestamise peale ütelnud, et polnud und, tulnud parem tööle, paarimehega juttu ajama. Soovitas aga sealsamas isal koduteele asuda. Isa oli akuraatne mees. Tema leidis, et peab siiski oma smeena lõpuni dežuurima (nagu näha, läks ärritunult raudteekeelele üle). Ega suurt juttu polnudki, rohkem otsitud asi, kui korraga prahvatanud putka uks lahti, lävele tunginud isale tundmatu lahtises nahkjopes mees, nagaan vöö vahel, vintpüss paremas käes. Surunud selle otsekohe putka sügavuses seisnud Kruppi kätte, vibutanud nagaaniga vasakpoolsele aknale ja kamandanud ainult: Vana Kalamaja tänav! Alles siis märganud pingil lamavat isa, hüüatanud Teid on ju kaks, kohe toon teise püssi! Ja kadunud uksest sama järsku. Isa tööpaigaks oli rööpaseadja majake, mis asus Väike Kalamaja pikenduse suuna ja praeguse Kopli trammi linna suunduva peatuse platvormi ristumispai-gas. Mäietan seda kui talvel kibeda kasuka ja vanade tööriiete lõhnaga, pikutamispingiga ja madala raudahjuga paika. Isa jutustus oli nii põnev, et me, lapsed, suu lahti ootama jääme. Isa jätkas, et ta polevat millestki aru saanud, kui Krupp lükanud tema kätte minekuks valmis pandud raudteelase vineerist sumka, surunud pooleni läbi hammaste Kustas, sul on kodus viis last ja Tiina, kao otsekohe, hiili vagunite vahelt, varja end, ehk jõuad Telliskivi tänavasse välja! Kus-tutanud lambi ja otse surunud jumalaga jätmata välja. Esimeste sammude juures olnud kuskilt jutukõminat kuulda, mis aga vaibunud, ja ta jätkanud vargsi teek-onda. Vaevalt jõudnud ta raudtee ambulantsi kohale (150 m rööpaseadja putkasti), kui kõlanud paugud. Õn-neks mitte eest, vaid vasakult jaamahoone poolt, alul üksikud ja siis juba raginal. Nüüd oli selge, et asi naljast kaugel. Tagasi ei mingil juhul, hiilis edasi, kui mõnigi kuul üle pea vingunud. Ta jõudis takistamatult Telliskivi tänavale, läks Kopli poole, kuid pööras aeg-sasti enne Krulli vasakule, Pelgulinna kaudu Paldiski

maanteele, Maieri vabriku tagant üle raudteetammi, kuulis Tondi pool laskmist, põikas Väike-Ameerikasse, sealte Pärnu maanteele, pani tähele lähenevate autode mürinat, pööras kodu-lähedasse Liivalaia tänavasse. Seal oli vaikne, nurgapealne alati lallav Taara kõrts veel pime, mõni samm edasi polnud Linna Öömajagi kodu-tuid tänavale saatnud. Ta põikas Veerenni ja oli mõne minutiga koduväras. Ema ja isa arutasid: mis õieti lahti? Vintpüssid rööpaseadja putkas – kelle vastu või kelle kaitseks? Ei aimugi! Raadioaparaati meil veel pol-nud. Ema pani hirmunult käe suu ette ja hüüatas Kas punased! Samas kahtlesid mõlemad, sest kumbki pol-nud Kruppi kunagi kommunistiks pidanud. Minu ja õe saatis ema siiski kooli. Lühikese koolipäeva jooksul kuulsime kaasõpilastelt igasuguseid kurje jutte. Õpeta-jad tundusid elevil. Õde ütles, et koduloo õpetajal (pr Janson-Alumäe) olnud silmad nutetud...

Järgmise päeva, 2. detsembri hommiku Päevalehest selgus mõndagi. Valitsuse erakorralises bulletäänis nr 1 teatati kommunistide kalletungidest esmaspäeva hom-mikul kell 5.30 riigiasutustele ja sõjaväestaapidele. Bulletäänis nr 2 teatati ka kallaletungi osaliseks saanud objektid (sh Balti jaam). Kolmandast erakorralisest bulletäänist selgus, et Vabariigi Valitsuse otsusega oli määratud kaitseväge ülejuhatajaks õigustega, mis ette nähtud sõjaväe juhtimisega sõja ajal, kindral Johan Laidoner. Avaldati tema käskkiri, milles kästakse riigi-korra vastane väljaastumine likvideerida kõige kindla-mal viisil ja väljaastujad anda sõjaväe kohtu alla.

3. detsembri Päevaleht esitas sõjaväe staabi kokku-võtte sõjaväelaste kohta: surma on saanud 4 ohvitseri, 1 sõjaväeametnik, 3 kadetti, 3 sõdurit; raskesti haavatud 1 ohvitser, 3 kadetti; kergelt haavatud 2 ohvit-seri, 7 kadetti, 5 sõdurit.

Teatati ka, et seni on kohtu alla antud 25 isikut, 20 surma mõistetud ja otsus täide viidud; 3 õigeks mõistetud, 2 kohta juurdlus käimas, eeluurimisel 28 isikut. Tulevahetusel surma saanud mässullste arvu ei teatatud. Mässajate poolt tapeti Balti jaama sissepääsul teedeminister Karl Kark, kes, saanud teada häiretest raudteel, oli varahommikul ametiülesannetes jaama kiir-rustanud.

Veel kaua, igal õhtupalvel palus ema koos meiega ju-malat, et ta onu Krupi, kes meie isa püssist ja kindlast surmast päästis, oma hoole alla võtaks ja laseks meie keskele ilmuda. Onu Kruppi ei tulnud kunagi.

Vabariigi päevil hoidsid mul 1924. aasta 1. detsembri varahommikut kustumatult meeles Balti jaama sisse-käigule kinnitatud mälestustahvlid, eraldi seal langenud sõjaväelastele ja teedeministrile. Pärast nende hävitamist nõukogude okupantide poolt, mälestussammas hallid rotid jaamaesise väljaku vastasküljel. Nad ei vastanud mulle kunagi, kes ikkagi oli onu Krupp?

BALTI RIIKIDE KÕRGGKOOLOIDE REKTORITE ESIMENE KONVERENTS

toimus Riias 24. ja 25. oktoobril.

TTÜst osalesid rektor Olav Aarna ja prorektor Rein Küttner. Eesmärgiks oli koostöö edendamine kõrghariduspoliitika väljatöötamisel ja rakendamisel.

Kuigi viimase kolme-viie aasta arengud kõrghariduse vallas on Eestis, Lätis ja Leedus, ka nende maade üksikutes kõrgkoolides läinud mingil määral erinevates suundades, tajutakse üha enam ühilduvuse (mitte segamini ajada ühetaolisusega!) ja koostöö vajadust mitte ainult Brüsseli ja Bostoni suunal, vaid ka lähemate naabritega.

Üheks oluliseks ühisjooneks viimaste aastate arengus on olnud uute koolitüüpide ja uute kõrgkoolide, kaasa arvatud erakõrgkoolide teke, koos otsese riikliku (ministeeriumipoolse) juhtimise osakaalu märgatava vähenemisega. Tekkinud

olukorras, mis ei ole maailma ulatuses sugugi unikaalne, omandab erakordselt tähtsa koha kõrgkoolide autonoomia ja aruandekohustuse mõistliku tasakaalu küsimus.

Tähtsaks komponendiks selles protsessis on kõrgkooli tegevuse regulaarne hindamine ja riikliku tunnustuse andmine või andmata jätmine koolile ning tema poolt viljeldavatele õppekavadele. Viimast nimetatakse kõrgkooli ja tema õppekavade akrediteerimiseks. Selles meie jaoks uudes valdkonnas orienteerumise hõlbustamiseks oli kohal ka kolm inimest Euroopa Nõukogu lähetusel.

Kahepäevase töö tulemusena otsustati, et tuleb liikuda Balti riikide kõrgkoolide rektorite nõukogu kui alaliselt tegutseva mitteriikliku organi loomise suunas. See nõukogu peaks koordineerima ühistegevust kõrghariduspoliitika väljatöötamisel ja raken-

damisel. Otsustati, et nõukogu tähtsamateks tegevussuundadeks on:

- kõrghariduse internatsionaliseerimine (akadeemilise liikuvuse edendamine),
- koostöö kõrgkoolide ja nende õppekavade hindamisel,
- koostöö arendusprogrammide ja -projektide ettevalmistamisel ja realiseerimisel.

Konverentsi lõpus kirjutasiid kolme riigi vastava valdkonna ministrid (Eesti poolt kantsler Veiko Jürisson) alla kavatsuste protokollile kõrgkoolide ja õppekavade hindamise ning akrediteerimise ja õpitulemuste vastastikuse tunnustamise vallas. Ministeeriumide ja kõrgkoolide kooskõlastatud tegevuse tagamiseks kavandatu realiseerimisel otsustati moodustada kuueliikmeline töögrupp, kus igal riigil on üks ministeeriumi ja üks kõrgkoolide esindaja.

TTÜ nõukogus

18. oktoobril

Uute üliõpilaste 1994. aasta vastuvõttu analüüsisid prorektor **Rein Küttner** ja vastuvõtukomisjoni sekretär **Kulla Võrno**. Nõukogu otsustas uute üliõpilaste vastuvõtu töökorralduse lugeda rahuldavaks. Teaduskondadel, institutidel ja keskustel tuleks tõhustada tehnika- ning keemia- ja tehnoloogiavaldkonna õppesuundade tutvustamist ning propageerimist koolides ja ajakirjanduses. Õppekomisjonile tehti ülesandeks analüüsida sisseastumiseksamite tulemusi ning anda hinnang eksaminõuete keskkooli õppeprogrammidele vastavuse kohta. Otsustati kaa-

luda võimalust tehnikavaldkonda ning keemia- ja tehnoloogiavaldkonda vastu võtta *ilma sisseastumiseksamiteta*.

Haridusuuringute keskuse loomise vajadusest kõneles rektor **Olav Aarna**.

Teise lugemise tulemusena võeti vastu otsus, mis sätestab, et 1. jaanuarist 1995 luuakse *haridusuuringute keskus* iseisva struktuuriüksusena territoriaal-majanduse instituudi erakorralise professori Väino Rajangu uurimisgrupi baasil humanitaarteaduskonna koosseisus ja kinnitati keskuse põhimäärus.

Humanitaarteaduskonna dekaani aseprof **Peeter Laido** algatusel ja õppekomisjoni ettepanekul otsustati "Ühiskonnakorralduse" õppetool ümber nimetada "*Haldusjuhtimise*" õppetooliks.

Õppekomisjoni uue põhimääruse eel- nõu arutelu juhtis rektor Olav Aarna.

Nõukogu kinnitas õppekomisjoni põhimääruse, lähtudes põhimõttest, et ülikooli nõukogu kõik komisjonid on moodustatud ning tegutsevad sarnastel põhimõtetel. TTÜ nõukogu õppekomisjon on alaliselt tegutsev komisjon, mis valmistab nõukogule ette ülikooli õppetöölaseid otsuseid, arengukavasid, eeskirju jm normatiive ning teeb ettepanekuid nende muutmiseks. Komisjoni koosseisus on üks esindaja igast teaduskonnast, üliõpilaskonna esindaja, prorektor ning õppe- ja teadusosakonna juhataja.

Kinnitati osaline muudatus õppesuuna nõukogu põhimääruses ning võeti vastu TTÜ nõukogu tööplaan sügissemestriks

TTÜ pressiteenistus

SAKSA AKADEEMILISE VAHETUSTALITUSE 1995. aasta stipendiumid eesti üliõpilastele ja teadlastele

Saksa Akadeemiline Vahetustalitus (Deutscher Akademischer Austauschdienst, lüh DAAD) pakub Eesti üliõpilastele ja teadlastele ka 1995. aastal enesetäiendusvõimalusi Saksamaal.

Siinkohal tuleks esile tõsta **aastastipendiume** (kõik erialad; nõutav lõpetatud kõrgharidus ja hea saksa

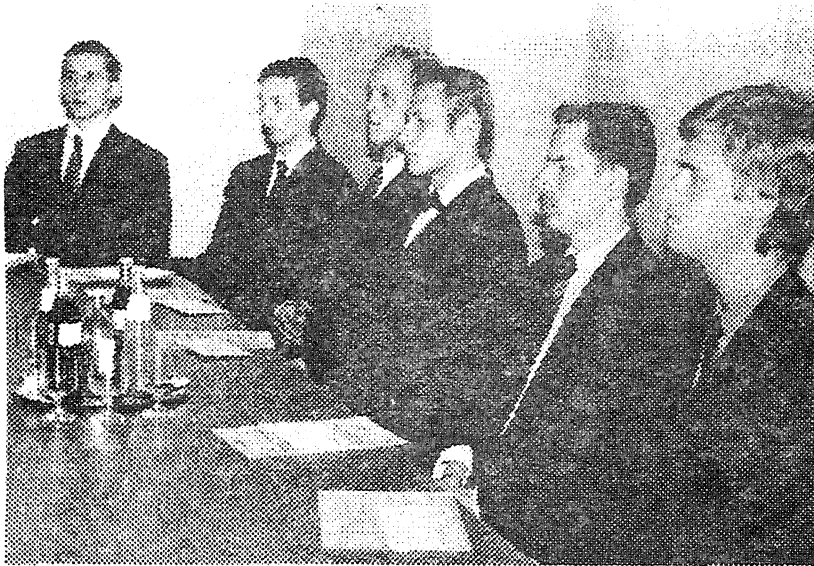
keele oskus; kestvus 1 aasta); **semestristipendiume** (germanistika; kestvus 1 semester); **kõrgkoolide suvekursused** (germanistika ja muud humanitaarained; kestvus 2-3 kuud); **õppelähetused teadlastele** (kõik erialad; nõutav konkreetne uurimisplaan koos saksa kolleegidega; kestvus 3 kuud); **õppereisid** (kõigi erialade üliõpilaserühmad).

Kõik stipendiumid määratakse avaliku konkursi korras DAADi valikukomisjoni poolt. Vajalikud dokumendid tuleb

esitada Saksa Saatkonna kaudu. Taotluste esitamise tähtaeg on üldreeglinas **19. november 1994**. Täiendavat informatsiooni (taotlusankeedid, tähtajad, stipendiumi laad) annavad Eesti **riiklike ülikoolide välissidemete osakonnad**, samuti ka Saksa Saatkond Tallinnas.

Möödunud aastal anti Eesti taotlejatele 25 stipendiumi koguväärtusega enam kui 1,5 miljonit krooni.

EESTI ENERGIA stipendiumid

“Ilma insenerideta, ilma tehnilise hariduseta Eestil tulevikku olla ei saa,” ütles professor Arvo Ots EESTI ENERGIA stipendiumide kätteandmisel TTÜ viiele üliõpilasele ja ühele magistrandile 19. oktoobril EESTI ENERGIA peamajas Tallinnas Estonia puiesteel.

“Seetõttu on õige, et nii võimas organisatsioon nagu EESTI ENERGIA kõigi oma allettevõtetega, kes ilma kõrge kvalifikatsiooniga insenerideta midagi ära ei tee, paneb oma lootuse noortele meestele.”

Stipendiumi suurus on 10 000 krooni õppeaastas tudengile ja 13 000 magistrandile. Makstakse ühe kuu kaupa. Tänuõnu öeldi EESTI ENERGIA peadirektorile Udo Lehtsele ja energiasüsteemi juhtidele laiemalt, sest tunnistagem – tänases suhtelises vaesuses on julge samm investeerida haridusse. Vastsed stipendiaadid läbisid avaliku konkursi, mille tulemusena elukutselised energeetikud tegid oma valiku. Loodetakse tihedamale sidemele energiasüsteemi kuuluvate ettevõtete, Tehnikaülikooli energeetikateaduskonna ja konkreetsete üliõpilaste vahel. Hr Udo Lehtse: “Tänap prof Otsa ja Valdmat, kes ideega välja tulid. Meil on veel teisigi võimalusi. Näiteks jaanuarikuus saadame neljaks kuuks USAsse tööle neli noort meest oma ettevõtetest...”

Koostöö jätkub. Esialgu olgu kirjas ja pildil need, kes oma senisele 210 kroonisele riigistipile saavad väärrika lisa: **Enn Kukkk** (III kursus), **Anti Bluuman**, **Sergei Kulikov**, **Margo Nurk** ja **Leino Reinola** (kõik V kursus) ning magistrand **Marko Raul Esop**.

Tekst Urmi Reinde
Foto Meida Jalast

Lõuna-Aafrika professori loengud

2. ja 3. novembril pidas meie ülikoolis kolm loengut Lõuna-Aafrika psühholoogiaprofessor **Petrucce de la Rey** Pretoria ülikoolist.

Professori kolme loengu teemad olid järgmised:

Haridussüsteem Lõuna-Aafrika Vabariigis ja psühholoogia õpetamine Pretoria ülikoolis, kus õpib 33 000 üliõpilast.

Internaalsest ja eksternaalsest isiksuse kontrollist, spetsiaalselt majandustudengitele.

Õigussüsteemi ja psühholoogia omavahelistest suhetest.

Tudengite ees esinedes kõneles professor psühholoogia tähendusest mitmesugustes tegevusvaldkondades, näiteks õigusteaduses ja tööstuses. Lühidalt selgitas ta, mida õpetab või uurib psühholoogia üks või teine suund. Suuremat tähelepanu pööras ta tööstuspsühholoogiale, kuigi Lõuna-Aafrikas on märksa enam populaarne loomulikult kliiniline psühholoogia.

Professor de la Rey tutvustas ka oma maad, tõmmates paralleele Eestiga, peatudes nii geograafilisel iseloomustusel kui ka haridussüsteemil. Kõneldes isiksustevahelistest konfliktidest tõi ta näiteks oma maa, kus haridust ja sotsiaalset seisundit võidakse erinevalt mõista nelja eri rahvusgrupi va-

hel, kelleks on neegrid, valged, asiaadid ja mulatid. Professor tõi välja erinevused Eesti ja Lõuna-Aafrika alghariduse vahel.

Vaatamata sellele, et psühholoogia on humanitaarteadus ja TTÜ koolitab tehnikaspetsialiste, on hädavajalik siiski psühholoogiat tunda, leiab professor de la Rey. Mitte asjata ei ole meil TTÜs alates teisest-kolmandast kursusest õppekavas psühholoogia kursused. Heade teadmiste kõrval elektroonikas, mehaanikas või programmeerimises peavad tulevased insenerid oskama tulevikus suhelda inimestega – nii ülemuste kui ka alluvatega.

Tänu nendele muudatustele, mis on jõustunud nii Eestis kui minu kodumaal, rõhutas professor de la Rey, *sain ma üldse võimaluse siia sõita*. On olemas võimalus vahetada õppejõude TTÜ ja Pretoria ülikooli vahel. Teel Eestisse külastas de la Rey Jerevani Riiklikku Ülikooli. Ta loodab, et lähimal ajal moodustub kolme maa ülikoolide liit – Eesti, Armeenia ja Lõuna-Aafrika.

Tehnikaülikooli külla kutsus professor de la Rey psühholoogia õppetooli juhataja professor Mare Teichmann.

Jana Majeuskaja